

THEMA NATUUR EN GROEN

KRACHTLIJNEN

---

1. Realiseren, versterken en uitbreiden groenpolen.
Onze groenpolen zijn de echte grote groene longen voor de stad. Het zijn gebieden van meer dan 100 hectare, elke Gentenaar heeft recht op 1 groenpool op maximum 5 km afstand van de voordeur. We ondernemen de nodige acties om onze vier in uitvoering zijnde groenpolen verder te realiseren: de Gentbrugse Meersen/Damvallei, Vinderhoutse bossen/Groene Velden; Oud Vliegveld Oostakker/Lochristi en Parkbos. Het stedelijk groengebied Bourgoyen – Malem – Blaarmeersen – Sneppemeersen wordt als vijfde groenpool ontwikkeld.
  - Gentbrugse Meersen: de eigenheid van deze groenpool wordt gekenmerkt door belangrijke natuurwaarden en dat willen we zo houden. In het noordelijk deel worden de resterende gronden aangekocht en de verdere aanleg uitgevoerd.
  - Parkbos: De hoofdfunctie van deze groenpool ligt in de zachte recreatieve inrichting voor verschillende gebruikers: wandelaars, fietsers, ruiters. We werken aan een oplossing om het domein de Ghellinck in te schakelen in het Parkbos en het oude bospark toegankelijk te maken. We ondersteunen de initiatieven van Natuurpunt om de kern Ryvissche en Hutsepot verder uit te bouwen. Opwaardering van een opgeknapt Borluutpark binnen het groter geheel van het Parkbos.
  - Oud Vliegveld: De inrichting en ontwikkeling van deze groenpool staat in het teken van een passief-recreatieve invulling. Het gebied is groot genoeg, om ook ruimte te voorzien waar planten en dieren voorrang krijgen. Inrichting en ontwikkeling van de Groenpool in samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos, Lochristi en andere partners.
  - Vinderhoutse Bossen: Uitwerking van een zacht recreatief netwerk met verbindingen naar de Oude Kalevallei. Realisatie van bosuitbreiding en opwaardering van het park Claeys-Bouüaert tot portaalsite.
  - Bourgoyen: Om de druk op de natuurwaarden in de Bourgoyen Ossemeersen te verlagen, richten we de ruimere omgeving in als vijfde groenpool.
  - Het gebied Malem, Blaarmeersen, Sneppemeersen en de omgeving van de Watersportbaan (park Halfweg) dient een deel van de recreatieve druk op de Bourgoyen op te vangen, zodat de Bourgoyen zijn statuut van natuurreservaat volwaardig kan vervullen.
  - Groenpolen moeten goed bereikbaar zijn met fiets en openbaar vervoer. We werken ook een aangepaste bewegwijzering uit en koppelen de fietsroutes aan het succesvolle fietsknooppuntennetwerk. Het Westerringspoor willen we als groene ring verder herinrichten.

2. Realiseren, versterken, uitbreiden grotere parken
Grotere en centraal gelegen parkstructuren zoals Citadelpark, Koning Albertpark en Rozenbroekenpark hebben een belangrijke rol en moeten verder versterkt worden.
  - De herinrichting van het Citadelpark moet van het park opnieuw een aantrekkelijk, open kwaliteitsvol park maken. De gebruikskwaliteit en de draagkracht moeten er vergroten, het park is aan een sterke herwaardering toe. Daarom is het nodig dat de verharde oppervlakte sterk wordt teruggedrongen door o.a. de paden op maat van fietsers en voetgangers aan te leggen, en het gemotoriseerd verkeer volledig te bannen. Bijkomend is ook het inperken van de footprint van de gebouwencluster en het verwijderen van de betonnen vloerplaat van de vroegere hal 6 belangrijk. Toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn cruciaal. Voor de nieuwe inrichting baseren we ons op de ‘ontwerpgrammatica’ Dit is het geheel van visie en ambities dat het stadsbestuur heeft met het Citadelpark, en die in samenspraak met een team van architecten in 2010 gebundeld werden tot een ambitieus

plan. Dit moet, in samenspraak met de buurtbewoners, leiden tot een samenhangend eindresultaat: 'een park voor de stad, een tuin voor de buurt'.

- Het Koning Albertpark zal worden uitgebreid bij de afbraak van het viaduct B401.
- Naast de bestaande parken heeft de Stad nog bijkomende stedelijke parken nodig. Binnen de strategische zones en projecten worden de mogelijkheden voor bijkomende stadsparken onderzocht. Zo zal het grote Houtdokpark de functie van stadspark vervullen aan de Muide/Oude Dokken.
- Naast realisatie van grote nieuwe wijkparken moeten ook opportuniteiten worden benut voor woongroen, bijvoorbeeld door het slopen van bebouwing en het geven van een andere invulling aan binnengebieden. Dat zijn gebieden die ingesloten liggen tussen bebouwing, zoals complexen van garageboxen, leegstaande magazijnen of loodsen achter huizen.

3. Realiseren, versterken, uitbreiden van wijkparken en woongroen

We zetten de inspanningen verder om voldoende wijkparken en woongroen ter beschikking te stellen, waarbij we de groennorm voor wijkparken voor ogen houden: 10m² groen per inwoner in een park van minstens 1 ha groot op 400 m wandelafstand. De voorrang gaat naar enkele dichtbevolkte wijken waar de nood groot is.

- Voor bijkomende wijkparken gaat de prioritaire aandacht naar wijken zoals Dampoort – Sint- Amandsberg, Sluizeken- Tolhuis- Ham, Brugse Poort. Er wordt een concreet actieplan opgesteld om in deze zeer dicht bebouwde 19de eeuwse buurten, bijkomend woongroen en parkuitbreidingen te realiseren.
- Daarnaast is er in andere wijken ook nood aan bijkomend groen. We denken daarbij vooral aan de Stationsbuurt Noord, Stationsbuurt Zuid, omgeving De Pintelaan – UZ, Oude Dokken, Muide en binnenstad.
- Het Driemasterpark in Wondelgem krijgt in zijn volle capaciteit een definitieve en volwaardige invulling als wijkpark.
- Bij elk groot stadsontwikkelingsproject hoort een park. Zo realiseren we het Ecowijkpark, Rijsenbergpark, Tondelierpark, Houtdokpark en het Handelsdokpark Oost (bij de voormalige betoncentrale) en starten we met de realisatie van een centraal park in Nieuw Gent.
- Er wordt een compensatiefonds opgericht in functie van de aankoop en inrichting van kwaliteitsvolle openbare groenstructuren op plaatsen waar er nood aan is. Bij iedere projectontwikkeling vanaf 5 bijkomende woningen wordt er verplicht een bijdrage gestort tenzij het project rechtstreeks kan bijdragen aan de aanleg van bijkomend groen bij een park van minstens 1 ha. groot of reeds een andere stedenbouwkundige last inzake groenaanleg kreeg opgelegd. Woningen die minstens gedurende negen jaar worden ingezet op de budget- of sociale huurmarkt worden vrijgesteld van deze bijdrage.

4. Burgers betrekken bij de aanleg, het beheer en gebruik van groen en natuur

Bij het opmaken van nieuwe plannen voor parken en andere groenprojecten, geven we de buurtbewoners en vertegenwoordigers uit alle bevolkingsgroepen inspraak. Buurtbewoners krijgen tevens de kans om zich actief in te zetten bij de inrichting, het onderhoud en beheer van buurtparken.

- We ondersteunen de burgerparticipatie en het buurtinitiatief met advies en het ter beschikking stellen van materiaal.
- Wanneer bewoners zich engageren tot een soort peter- of meterschap over een buurtpark, voorzien we financiële middelen voor extra voorzieningen.
- We stellen parkwachters aan. Parkwachters zijn het lokaal aanspreekpunt voor de bewoners en ze zorgen voor een goed evenwicht tussen de verschillende gebruikers en gaan overlast en vandalisme tegen.
- Natuurverenigingen kunnen evenzeer een belangrijke rol spelen in het beheer van natuur en groen. Ze staan borg voor expertise, ze mobiliseren vrijwilligers en spelen in op de

financiële middelen die de hogere overheden voorzien. Natuurpunt Gent is expert inzake natuurbeleid en -beheer in de stad en een belangrijke partner als erkende terreinbeheerder. We willen hun inzet, voor het mee realiseren van de voor onze stad belangrijke doelstellingen, ondersteunen door het verderzetten en verhogen van de huidige subsidieverlening (o.a. extra aankopen in kader van RUP groen) en door op regelmatige basis contacten te hebben over de belangrijke natuurdossiers in onze stad.

- Er is veel vraag naar locaties voor volkstuinen en allerlei nieuwsoortige vormen van (moes)tuinieren. Ze zijn groene oases in het stedelijk weefsel en zijn belangrijk als ontmoetingsplaatsen. We zoeken in overleg met de vzw's van volkstuinders naar uitbreidingsmogelijkheden. Bij nieuwe initiatieven, mikken we vooral op de cohesiebevorderende rol in daartoe geselecteerde wijken.
- Ook bij aanleg en onderhoud van de begraafplaatsen kan de familie betrokken worden.

5. Realiseren en ondersteunen van kleinschalige groenelementen

Naast de groenpolen, de (wijk)parken en het woongroen, zijn de kleinschalige groenelementen onder de vorm van een groeneruimtenetwerk¹ van groot belang in het kader van klimaat en gezondheid.

- Waar mogelijk wordt privégroen van tuinen zichtbaar en beleefbaar gemaakt van op de publieke ruimte. Het behouden en groener maken van voortuinen wordt gestimuleerd (o.m. door het wegnemen van verhardingen).
- Bomen winnen steeds meer aan belang in functie van een gezonde, aangename en mooie leefomgeving. Bomen worden ook gericht aangeplant om meer luftezones in de stad te creëren.
- Bij de heraanleg van het openbaar domein wordt de Groendienst steeds van bij de aanvang van het ontwerp betrokken. Nieuwe straten en pleinen doorstaan steeds een groen- en watertoets: waar mogelijk worden groene elementen voorzien. We werken zoveel als mogelijk met streekeigen groen.
- Uitgaande van de norm dat in elk zichtveld minimaal één boom zichtbaar moet zijn, wordt een boomzichtenplan per buurt gemaakt, als aanvulling op het bestaande bomenplan. Aan dit boomzichtenplan wordt een actie gekoppeld om bomen aan te planten, zowel in het publieke als in het privé domein, o.m. in (voor)tuinen. We willen 1000 extra straatbomen planten tegen 2024 en dit bovenop de extra bomen die in heraanlegprojecten voorzien zijn.
- Groene gevels, slingers en geveltuintjes zorgen voor een aangename omgeving. Ze zijn bovendien effectief in het tegengaan van hitteplaatsen in de stad. We ondersteunen de aanleg van deze groenelementen actief en geven het voorbeeld door zelf ook gevels van gebouwen van stedelijke diensten te vergroenen: we streven naar 2 ha groene gevels. We willen dat er tegen eind van de nieuwe legislatuur 4000 geveltuintjes bijkomen. Zeker in een stad kunnen groenelementen een belangrijke erfgoedwaarde hebben. We willen dit zeker niet verloren laten gaan, door nieuwe bestemmingen, of door onoordeelkundige inrichting en beheer. We zetten een cultuurhistorisch onderzoek naar de historische waarde van het groen in Gent op. Dit moet ons toelaten wat waardevol is te behouden of te integreren in nieuwe inrichtingen.
- Bij het verlenen van vergunningen vormt het behoud van bomen een bijzonder aandachtspunt. Bij genoodzaakte kap wordt in de regel steeds compensatie gevraagd. De dienst Toezicht krijgt de opdracht om in het bijzonder toe te zien op de naleving hiervan.

---

¹ 'Groeneruimtenetwerk. Het nieuwe Ruimtelijke Structuurplan Gent (Ruimte voor Gent) onderscheidt vijf ruimtelijke netwerken: netwerken van mobiliteit en distributie, het waternetwerk, het ondergronds netwerk, het netwerk van publieke ruimte en het groeneruimtenetwerk. Bouwstenen van het groeneruimtenetwerk zijn de groenpolen, de valleigebieden, de groenklimateassen, de groene ringen, en de stads- en wijkparken.'

6. Een actief natuurbeleid voeren

Zeker in een stedelijke omgeving staat natuur onder druk. Daarom voeren we een actief beleid om ervoor te zorgen dat de hoeveelheid natuur in Gent minimaal teruggebracht wordt tot het niveau van 1999, met name 2865 ha waardevolle en zeer waardevolle natuur (het zogenaamde stand-still principe). Dit impliceert naast het maximaal behouden van natuur ook het compenseren van verdwenen natuur. Met een uitstekend digitaal systeem wordt deze natuur constant gemonitord.

- We voeren een natuurcompensatieregeling in, waarbij natuur die verdwijnt, maximaal in natura gecompenseerd wordt en dit bij voorkeur vooraf. Wanneer dat niet mogelijk is, wordt een financiële vergoeding opgelegd om elders de realisatie van natuur mogelijk te maken. Compensatie in natura wordt goed gecontroleerd.
- Naast het behoud van het natuurareaal, verhogen we de natuurwaarden van de bestaande natuur.
- In de beheerplannen van de park – en groengebieden, hebben we steeds aandacht voor het geheel van natuur- en biologische waarden. Afhankelijk van de potenties binnen elk gebied, wordt soms een specifiek areaal natuurzone vastgelegd.
- We voeren een actief beleid ter bestrijding van invasieve exoten, dit zijn plant- en diersoorten die hier niet op een natuurlijke wijze thuishoren, door sensibilisering, door gericht ingrijpen op eigen terreinen van de Stad.
- Gent heeft bijkomend bos nodig. In 2014 hadden we 951 ha bos, wat 6,4 % van het totale grondgebied van Gent betekent.
- We streven naar een bosindex van 8 % of 1260 ha effectief bos tegen ten laatste 2030. Een gedeelte van de gewenste bosuitbreiding wordt gerealiseerd in de groenpolen.
- We inventariseren bebosbare gronden van publieke instanties, die als stapstenen en buffering van infrastructures kunnen ingericht worden.
- We maken actief gebruik van de middelen die de Vlaamse overheid ter beschikking stelt voor bebossing en ondersteunen private bebossingsinitiatieven.
- We onteigenen de zones bestemd voor bos uit het RUP Groen en bebossen deze gronden. In de volgende legislatuur realiseren we zo 90 ha bijkomend bos.
- Bij vrijkomen van stads/ocmw/groep Gent-gronden worden die gronden in de Gentse regio, die qua bestemming en ligging in aanmerking komen voor natuur of extra bos maximaal ingezet voor deze doeleinden (Levende Leievallei, groenpolen). Bestaand bosgebied in eigendom van Stad/OCMW Gent/Groep Gent wordt toegankelijk gemaakt en voor natuurbeheer opgewaardeerd.

7. Aandacht voor biodiversiteit

- De Gentse parken worden beheerd volgens de principes van het harmonisch park- en groenbeheer. Rekening houdend met de draagkracht van de parken, worden in de parken zones specifiek ingericht en beheerd om de biodiversiteit te verhogen.
- Naast de gebiedsgerichte acties ten voordele van de natuur, worden er ook acties opgezet met het oog op soortenbescherming. Belangrijke soorten voor de Gentse regio zijn: gier- en huiswaluw, slechtvalk, bijen, vleermuizen, lieveheersbeestjes, muurvegetatie en akkervogels.
- Naast geboortebossen, is er ook de vraag naar het ‘vernatuurlijken’ van bestaande begraafplaatsen en het omvormen ervan tot begraafparken. We zoeken naar mogelijkheden om eventuele natuurbegraafplaatsen in te richten.
- Schelde tussen Gentbrugge en Melle: het Gentse Zwin. Naast de noodzakelijke ingrepen in functie van de waterbeheersing, dienen de natuurwaarden van dit gebied gemaximaliseerd te worden. De inrichting in functie van pleziervaart betekent geen meerwaarde voor dit gebied en zou ten koste gaan van de natuurwaarden. De Stad zal samen met Natuurpunt, het Gents Milieufrent en de bewonersgroep GEzwiNT, het standpunt blijven verdedigen dat de getijdenwerking het hele jaar door moet behouden

worden en dit tot de sluis van Gentbrugge. Zo zal het waardevol slik- en schorregebied bewaard blijven en verder ontwikkeld kunnen worden.

- Aandacht voor tijdelijke natuur. In een stedelijk weefsel worden vele percelen tijdelijk niet gebruikt, in afwachting van een nieuwe inrichting. Deze percelen kunnen samen een belangrijke bijdrage leveren in het verhogen van de biodiversiteit, bijvoorbeeld door er een spontane natuurontwikkeling mogelijk te maken of te stimuleren. Dit kunnen ook belangrijke ontmoetingsplekken zijn voor de buurt. In een aantal gevallen kan tijdelijk groen gecombineerd worden met speelmogelijkheden voor kinderen. De Stad wil een actief beleid voeren om deze vormen van tijdelijke natuur in te schakelen in het groeneruimtenetwerk, door het tijdelijk gebruik op een rechtszekere manier vast te leggen in overeenkomsten.
- Project Kouter- en Leieland. Dit openruimtegebied tussen Gent-Deinze en Nevele heeft een belangrijke recreatieve aantrekkingskracht. Als Stad zetten we een nieuw strategisch project op stapel, waarbij met alle plaatselijke betrokkenen – besturen, verenigingen, overheidsinstanties en burgers – samengewerkt wordt om een gezamenlijke gebiedsvisie op te stellen en een actieplan uit te werken. Het opzet van dit strategisch project Kouter- en Leieland is het buitengebied tussen Gent, Deinze en Nevele als een multifunctionele open ruimte te ontwikkelen. We willen hiermee ook het project Natuurpark Levende Leie ondersteunen waarmee Natuurpunt de Leievallei tussen Gent en Deinze verder wil ontwikkelen tot een aaneengesloten, robuust en natuurlijk landschap.
- Project Moervaartvallei. Als Stad ondersteunen we het lopende openruimteproject Moervaart ten volle, om zo de nodige nieuwe natte natuur te realiseren in het Gentse havengebied. De realisatie van deze nieuwe natuur is ook cruciaal voor de verdere ontwikkeling van de Gentse zeehaven en de bijhorende tewerkstelling.

8. Ontsnippering

- In het dichtbebouwd stedelijk weefsel wordt een beleid gevoerd om de bestaande open ruimten van publieke en semipublieke instanties te upgraden door ontharding en inbreng van groenelementen, rekening houdend met historische en architectonische waarden.
- We voeren een actief beleid om bedrijven aan te zetten om enerzijds hun voorziene bedrijfsruimte efficiënt te gebruiken en om anderzijds de niet-bebouwde bedrijfsruimte maximaal te ‘vergroenen’: ontharden, aangepaste groenvoorzieningen aan te brengen,...
- Particulieren worden gesensibiliseerd om van de onbebouwde ruimte biodiverse groenelementen te maken.
- We hebben de ambitie om robuuste groenklimaatassen in de ruimtelijke structuur te realiseren op maat van Gent. We streven naar een samenhangend geheel tussen de groenpolen en de groene recreatieve ringen². Missing links worden weggewerkt. De ligging van de groenklimaatassen, tussen en door de woonwijken, tussen stad en platteland vormt een troef. De fietsassen vormen een essentieel onderdeel van deze groenassen.
- De groenassen spelen bovendien een belangrijke rol in de groei naar een klimaatrobuuste stad. Groene ruimtes, en in het bijzonder bomen brengen verkoeling en houden regenwater vast. Het doel is via de assen koele lucht tot diep in de stad te brengen. We accentueren deze rol door van groenklimaatassen te spreken.

9. Groenklimaatassen en trage wegen als belangrijke ecologische en recreatieve verbindingen.

Realiseren thematisch RUP Groen

We gaan duurzaam om met de ruimte. We opteren daarbij voor het principe van ruimteneutraliteit. Dit betekent dat de verhouding (op datum van 1 juli 2017) tussen harde

---

² Naast de groenklimaatassen creëert *een groene* recreatieve ring rondom de kernstad dwarsverbindingen tussen verschillende natuur- en groengebieden. Het is een kralenketting van natuurlijke, landschappelijke en recreatief aantrekkelijke groengebieden (zoals het Westerringspoor).’

bestemmingen voor o.m. wonen, industrie, infrastructuur, ... gelijk blijft met deze van de zachte bestemmingen als natuurparken, bossenlandbouw, ... Het thematisch RUP Groen wordt uitgevoerd en er wordt voorzien in de hieraan gekoppelde uitvoeringsinstrumenten (onteigening, voorkoop, subsidieregeling...). Landbouwgronden waar we zelf zeggenschap over hebben, zoals Stads- en OCMW- gronden schakelen we op het moment dat ze pachtvrij worden mee in in het proces voor de realisatie van het RUP Groen. Dit door ze mogelijks ter beschikking te stellen als compensatie voor landbouwers die gronden zouden verliezen door de realisatie van het RUP Groen.

10. Natuur in agrarische gebieden

Het agrarisch areaal als geheel heeft een duidelijke waarde als belevingsruimte door natuurlijke elementen onder de vorm van bomengroepen en -rijen, bosjes, poelen, hagen, houtwallen en andere kleine landschapselementen enerzijds en grote niet-bebouwde groene ruimtes als akkers en weiden anderzijds. We willen versnippering van dit landschap, inname door hobbylandbouw zoals verpaarding en vertuining,¹⁵ het verdwijnen van solitaire bomen en bomenrijen, en andere kleine landschapselementen tegengaan en waar mogelijk gaan we na hoe natuurwaarden kunnen worden versterkt via bijvoorbeeld akkerrandbeheer.

11. Dierenwelzijn

Het stadsbestuur benut haar bevoegdheden ten volle om het dierenwelzijn in de stad te verhogen en maakt hierbij gebruik van passende (politie)reglementen en sensibiliseringsacties.

- De kattenpopulatie houden we op een diervriendelijke manier onder controle door de baasjes te sensibiliseren en zwerfkatten te steriliseren. Gezonde zwerfkatten worden teruggeplaatst op hun oorspronkelijke locatie of met behulp van onze Gentse asielen door een nieuw gezin geadopteerd.
- Via onze samenwerking met het Dierenasiel houden we gedumpte en gevonden katten en honden van de Gentse straten. Dat uit zich in een convenant dat een diervriendelijke aanpak en financiële transparantie garandeert.
- We bouwen een netwerk uit met en tussen de Gentse dierenverenigingen. De Stad ondersteunt opvangcentra en dierenverenigingen zoals o.a. de Poezenboot, Kat Zoekt Thuis... door subsidies of door middel van erkenning.
- Het laagdrempelige dierendispensarium blijft het stadsgebouw in het Vogelenzangpark gebruiken om de huisdieren van baasjes met minder middelen te verzorgen.
- Wilde dieren zijn niet gemaakt om kunstjes te doen. We blijven dierennummers in circussen beperken tot deze met gedomesticeerde diersoorten. Het verbod om levende dieren te gebruiken op de Gentse kermissen blijft gehandhaafd, net zoals het verbod om op locaties met een openbaar karakter in gevangenschap gehouden roofvogels en uilen tentoon te stellen, ermee te paraderen of om deze dieren op welke wijze dan ook te betrekken bij publieke evenementen.
- We zetten verder in op de uitbouw van de faciliteiten voor honden en onderzoeken waar er nog nood is aan bijkomende faciliteiten voor honden. Met hondenlosloopweides, hondentoiletten, hondenspeelpalen zorgen we voor onze viervoeters, met respect voor milieu en de buurt.

---

³ Verpaarding en vertuining zijn de processen waarbij het grondgebruik verandert van landbouwgebruik richting particuliere paardenhouderij of privé-tuingebruik en waarbij de oorspronkelijke landbouwactiviteiten verdwijnen.